

MGA Kuwentong Minero Bilang Kagamitang Panturo sa Asignaturang Filipino Para sa Elementarya

Bongabong, Judith B., Escultor, Gemma R.
Surigao Del Norte State University, Philippines

Abstract: *Ang pag-aaral na ito ay naglalayong suriin ang potensyal ng mga kuwentong minero bilang kagamitan sa pagtuturo ng asignaturang Filipino sa elementarya. Ginamit ang palarawang paraan sa pag-aaral, kasama ang purposive at convenience sampling sa pagpili ng mga impormante. Natuklasan na ang mga kuwento ng minero ay naglalaman ng iba't ibang tema at karanasan tulad ng pagsubok at tagumpay, pakikipagsapalaran sa kabundukan, at mga alamat ng komunidad. Sa pamamagitan ng mga kuwentong ito, nabibigyan ng pagkakataon ang mga mag-aaral na palawakin ang kanilang kaalaman sa wika at kultura, pati na rin ang pagpapahalaga sa kasaysayan at tradisyon ng kanilang komunidad. Bukod dito, nakatutulong din ang mga kuwento sa paglinang ng mga kompetensiyang itinakda ng DepEd para sa mga mag-aaral, kabilang ang pagpapalalim sa kanilang pag-unawa sa iba't ibang aspeto ng edukasyon. Sa kabuuan, ang pag-aaral na ito ay nagpapakita ng kahalagahan ng mga kuwentong minero bilang isang epektibong kagamitan sa pagtuturo ng Filipino sa elementarya*

Susing Salita: Kuwentong Minero, Palarawang Paraan, Pagpili ng Impormante, Tema at Karanasan, Pagtuturo.

KABANATA 1 PANIMULA

Ang pagpapatupad ng K–12 curriculum ay nagresulta sa ilang mga reporma sa sistemang pang-edukasyon sa Pilipinas, na nagpahusay sa pangkalahatan at internasyonal na kakayahang at ating mga mag-aaral. Sa ilalim ng programang ito, ang kurikulum ay dapat maging kontekstwal at pandaigdigang at may sapat na kakayahang umangkop upang paganahin at payagan ang mga paaralan na maging lokal at katutubo at mapahusay ang kalidad ng edukasyon (Rule II, Curriculum Section, 10.10.2).

Ang mga kagamitang panturo ay mahalaga sa proseso ng pagtuturo at pagkatuto. Ito rin ay nagsisilbing isang kapaki-pakinabang na manwal para sa kung paano inihahatid ang pagtuturo sa silid-aralan, na maaaring mapabuti ang akademikong tagumpay ng mga mag-aaral at pangkalahatang interes sa pag-aaral (Aguinaldo & Domingo, 2021). Ito ay naaayon sa K to 12 na mandato na nagbibigay-diin sa mga makabagong pamamaraan ng pagtuturo at pagkatuto ng localization at contextualization (Bello, Concon, Polache, Ayaton, Manlicayan, Campomanes, & Saro, 2023). Kaya, ang mga guro sa lahat ng asignatura ay inaasahang iangkop ang kanilang mga pedagogy na isinasaalang-alang ang pagpapatupad ng K–12 curriculum ng bansa at ang mga lokal na panlipunan at pedagogical na setting.

Sa larangan ng edukasyong elementarya, ang paghahanap para sa mga makabagong pamamaraan ng pagtuturo na epektibong umaakit sa mga kabataang mag-aaral habang pinalalaki ang kanilang pagpapahalaga sa wika at kultura ay nananatiling isang patuloy na pagsisikap. Ang contextualization o pagkakonteksto ay isang kahanga-hangang teknik na nagtutulak sa interes ng mga mag-aaral na suriin ang nilalaman sa isang makabuluhang at kaugnay na kapaligiran. Ang pag-aaral ni Flores (2021) na kasama ang paggamit ng kontekstwalisadong mga materyales sa pagtuturo ng mga guro sa elementarya ay nagbigay ng napapanahon at kaugnay na impormasyon sa suporta sa mandato ng K to 12 na ang kurikulum ay dapat na kontekstwalisado.

Ang Kagawaran ng Edukasyon (DepEd) ay gumawa ng mga lokal at naka-konteksto na mga guidebook ng mga guro at mga textbook ng mag-aaral, ngunit mas magiging kapaki-pakinabang ang mga ito kung ang nilalaman o paksang kasangkot dito ay may kaugnayan at malinaw na makabuluhan sa pang-araw-araw na buhay ng mga mag-aaral, na nagpapahintulot sa kanila na kumonekta sa o nauugnay sa proseso ng pag-aaral sa kanilang lokalidad.

Ang mga kuwentong bayan ay isa lamang sa mga kagamitan na maaring gamitin ng guro sa kanilang mga klase. Ang mga ito ay maaaring maging kapaki-pakinabang para sa pagpapadali sa mga mag-aaral sa kanilang kakayahan at para din sa pagpapahusay ng kanilang cross-cultural na kamalayan. Ngunit, sa larangan ng pagtuturo ng wika, ang yaman at potensyal ng mga kuwentong bayan ay tila hindi gaanong nagagamit sa mga klase ng wika ngayon (Nyoman at Gana, 2018).

Ang lungsod ng Surigao ay nagtataglay ng mayamang kultura. Kinakailangan lamang itong pagyamanin upang hindi makalimutan at makilala pa ng mga susunod na henerasyon. Kabilang na rito ang mga kuwentong minero sa lungsod ng Surigao na hindi pa nalilimbag na sumasalamin sa mayamang kultura ng mga Surigawnon.

Ang mga komunidad ng pagmimina sa Lungsod ng Surigao, lalo na sa Barangay Mat-i ay matagal nang imbakan ng mga oral na tradisyon, kung saan ang mga kuwento ng pakikibaka, katatagan, at pamana ng kultura ay ipinapasa mula sa isang henerasyon hanggang sa susunod. Ang pananaliksik na ito ay nagsusumikap na kolektahin ang mga salaysay na ito, tuklasin ang kanilang potensyal bilang kasangkapang pang-edukasyon sa loob ng konteksto ng pagtuturo ng Filipino sa elementarya.

Ang pag-unawa sa potensyal na epekto ng mga kuwento ng mga minero sa mga mag-aaral sa elementarya ay nangangailangan ng maramihang aspeto na pamamaraan. Hindi lamang nag-aalok ang mga salaysay na ito ng mga pananaw sa wika at kultura, ngunit nagbibigay din sila ng mahahalagang aral sa empatiya, kamalayan sa lipunan, at pangangalaga sa kapaligiran. Sa pamamagitan ng pagsusuri sa intersection ng pagkukuwento, edukasyon, at pakikipag-ugnayan sa komunidad, ang pag-aaral na ito ay nagsisikap na mag-ambag sa patuloy na diskurso sa mga makabagong kasanayang pedagogical sa pagtuturo ng wikang Filipino.

Kaugnay dito, kaya malaki ang paghahangad ng mananaliksik na isagawa ang pag-aaral upang likumin ang mga kuwentong minero na pinaniniwala na epektibong kagamitan sa pagtuturo dahil mas nakakakuha ang inters ng mga mag-aaral kung ang kuwentong binabasa ay may himig kontekstwalisado. Dahil ang mananaliksik ay may layuning maging bahagi sa pagbabago sa lipunan, minabuti niyang pag-aralan ang nasabing paksa upang magkaroon siya ng gabay sa kanyang pagtuturo at maging bahagi ng solusyon sa lipunan.

Ang pag-aaral na ito ay naglalayon na magamit ang kuwentong minero sa pagtuturo at maging mabisang panturo para sa mga mag-aaral na nabubuhay sa komunidad na mayroong minahan. Ang bagay na ito ay hindi normal sa iba kaya ito ang napiling paksa ng mananaliksik.

Suring-basa ng mga Literatura

Ang kabanatang ito ay tumatalakay sa mga kaugnay na panitikan at mga pag-aaral na may malaking kaugnayan sa isinasagawang pag-aaral ng mananaliksik.

A. Kaugnay na Panitikan

Ayon kay Dahal at Bhatta (2021), ang mga kuwentong-bayan ay sinasabi at naririnig mula sa isang henerasyon hanggang sa ibang henerasyon nang mas pasalita kaysa sa nakasulat na anyo. Ang mga ito ay kadalasang maikli, mapanlikhang mga salaysay na kadalasang gumagamit ng mga karakter ng hayop upang ihatid ang katutubong karunungan at upang matulungan ang mambabasa na bigyang-kahulugan ang kalikasan ng tao at pagdebatehan ang wastong pag-uugali ng tao. Ang mga kuwentong-bayan ang nagdadala ng mga hindi nasasabi na mensahe na may kaugnayan sa pilosopiya, kultura, sosyolohiya, at pedagohiya, nagkukuwento sa atin tungkol sa ating kasaysayan at antropolohiya, at nagbibigay inspirasyon sa atin tungo sa isang mapagkalingang kinabukasan.

Sa mundo ng panitikan, ayon kay Sayeef (2019), ang katutubong panitikan ay isang uri na tanyag sa mga tao sa buong mundo. Ang dahilan sa likod ng kasikatan ay dahil madaling maunawaan ang isang kuwentong bayan ng simpleng istilo, wika at tema nito. Gayunpaman, ang panitikan mismo ay likas na may kapasidad na makatawag ng atensyon ng mga mambabasa at madla. At sa kaso ng katutubong panitikan o kuwentong bayan ito ay mas totoo.

Ayon na man kay Ikromovna (2022), sa silid-aralan sa pag-aaral ng wika, ang mga sikat na kuwentong bayan ay maaaring maging isang napakapektibong materyal sa pagtuturo para sa pagpapahusay ng apat na pangunahing kasanayan: pakikinig, pagbasa, pagsulat at pagsasalita. Ang mga kuwentong bayan sa anumang wika ay naglalaman ng simpleng wika at sa pangkalahatan ay may pangkalahatang tema at nag-aalok ito ng isang nakakatuwang at

deduktibong aral sa mga mambabasa at madla. Samakatuwid ang paggamit ng mga kwentong bayan ay isang kahanga-hangang paraan ng pagtuturo ng wika.

Ang kuwentong minero ay napabilang sa kategorya ng realismo o socio- realismo at kuwentong bayan na naglalarawan ng tunay na karanasan ng mga minero, maaaring itong ituring na isang uri ng realistiko o sosyo-realistikong akda. Ito ay nagtatampok ng mga isyu at karanasan ng lipunan. Naglalarawan ng mga aspeto ng lipunan, partikular sa sektor ng pagmimina, maaaring itong ituring na isang kuwentong panlipunan.

Ang mga nabanggit na kaugnay na mga panitikan ay mahalaga sa isinasagawang pag-aaral ng mananaliksik dahil ito ay nagsisilbing kanyang gabay sa kanyang pag-aaral.

B. Kaugnay na Pag-aaral

Ang pag-aaral ng wika at literatura ay isang mahalagang aspeto ng edukasyon sa elementarya. Ito'y nagbibigay-daan tungo sa malikhaing paraan upang maturuan ang mga mag-aaral ng pagkakaroon ng wastong kaalaman sa kanilang sariling kultura at pag-iral (Base, De Guzman, Killa, Lumbiag, Lunag, Pascaden, at Sebulen, 2023).

Sa ilalim ng K to 12 Curriculum, layunin ng pagtuturo ng Filipino na malinang ang kakayahang komunikatibo, replektibo o mapanuring pag-iisip at pagpapahalagang pampanitikan ng mga mag-aaral sa pamamagitan ng mga babasahin at teknolohiya tungo sa pagkakaroon ng pambansang pagkakakilanlan, kultural na literasi, at patuloy na pagkatuto upang makaagapay sa mabilis na pagbabagong nagaganap sa daigdig.

Isinaalang-alang sa pagbuo ng kurikulum ang pangangailangang panlipunan, lokal at global na pamayanan, maging ang kalikasan at pangangailangan ng mga mag-aaral. Pinagbatayan din ang mga legal na batas pang-edukasyon, at mga teoryang pilosopikal ng edukasyon at wika nina Jean Piaget (Developmental Stages of Learning), Leo Vygotsky (Cooperative Learning), Jerome Bruner (Discovery Learning), Robert Gagne (Hierarchical Learning), David Ausubel (Interactive/Integrated Learning), Cummins (Basic Interpersonal Communication Skills-BICS at Cognitive Academic Language Proficiency Skills-CALPS) at ng ating pambansang bayaning si Dr. Jose P. Rizal na nagsabing “nasa kabataan ang pag-asa ng bayan”. Dahil ang Filipino ay nasa disiplina ng wika, pinagbatayan ang mga teorya sa kalikasan at pagkatuto ng wika, mga teorya o simulain sa pagsusuring panliterasi at mga pagdulog sa pagtuturo ng wika at pagtuturo ng mga akdang pampanitikan at tekstong palahad.

Sa ikatatamo ng mithiing ito, kailangan ng mga kagamitang panturo ng mga guro bilang suporta sa kurikulum na magmula sa administrasyon, ahensiyang panlipunan, pribado at publiko, pamahalaang lokal, midya, tahanan at iba pang sektor ng lipunan.

Ang mga kagamitang panturo ay ang mga kasangkapang ginagamit upang turuan ang mga mag-aaral at tulungan ang proseso ng pagtuturo-pagkatuto na maging mas epektibo at makabuluhan (Dumpang, Sedanza, at Caluza, 2021). Upang maging mabisa ang isang materyal sa pagtuturo, kailangan ang lokalisyasyon ng kaalaman kung saan mailalapat ng mga mag-aaral ang kanilang pagkatuto sa kasalukuyang sitwasyon ng buhay. Ang guro sa puntong ito ay dapat na kahit papaano ay iugnay ang talakayan ng kasalukuyang aralin sa naobserbahang kalagayan ng kapaligiran upang maging angkop ang pagtuturo sa pagkatuto sa totoong buhay na sitwasyon ng mga mag-aaral (Amirul, 2021).

Ayon kay Silseth at Erstad (2018), ang pagkokontekswalisa ng pagtuturo ay maaaring suportahan ang pagkatuto sa silid-aralan. Ang paggamit ng kontekstwalisadong materyal ay maaring magpahusay sa kaalaman ng mag-aaral, dahil ang mga salita at expression ay ginagamit sa makabuluhan, at samakatuwid ay mas malilimot, mga paraan (Godwin-Jones, 2018).

Gayundin, sinabi ni Orozco (2023) na kapag nakilala ng mga mag-aaral ang kanilang sariling konteksto sa mga aktibidad sa klase, na nagbibigay-daan sa kanila na makaramdam ng pagkakakilanlan sa klase, at kapag ang materyal at mga mapagkukunang ginamit sa klase ay kasama ang dating kaalaman ng mga mag-aaral ay naging mas madali para sa kanila na maunawaan and aralin, samakatuwid nadama nilang konektado at nakatuon sila sa dinamikong klase.

Sinasabi na ang kontekstualization ay maaaring makatulong sa kultura ng Pilipinas sa pag-unlad at i-encourage ang susunod na henerasyon ng mga edukador na maging mas orihinal at makabagong. Kontekstualisasyon ng mga materyales ng pagtuturo ay maaaring tumutukoy sa mga mag-aaral ng creative at vibrant na proseso ng pag-iisip (Bello, et. al, 2023). Dagdag pa rito, kapag ang mga proseso ng pagtuturo at pagkatuto ay naisalok at isinasa-konteksto, ang pagganap sa pag-aaral ay tumaas nang malaki.

Dagdag pa, inihayag ng Panlaqui, & Tayag (2023) na ang paggamit ng mga contextualized na kagamitan sa pagtuturo ay may epekto sa motibasyon at akademikong tagumpay ng mga mag-aaral, lalo na sa antas ng aplikasyon. Ang mga mag-aaral na naturuan gamit ang contextualized na mga materyales ay gumanap nang mas mahusay kaysa sa mga tinuruan gamit ang kumbensyonal na kagamitan sa pagtuturo.

Sinabi rin ni Reyes, Insorio, Ingreso, Hilario, & Gutierrez (2019) na ang kontekstwalisasyon ay isa sa mga susi ng pagsali sa mga mag-aaral sa proseso ng pagtuturo kung saan maiugnay ng mga mag-aaral ang kanilang mga sitwasyon sa kanilang aralin. Ang mga aralin ay naihahatid nang mabisa at mahusay kung ang mga guro ay gumamit ng mga magagamit na materyales o impormasyon sa paligid na lumikha ng mas mahusay na pag-unawa sa mga konsepto. Ang konteksto sa buhay ng mga mag-aaral ay naging masigla at nakakaengganyo ang klase kung saan ang mga mag-aaral ay bumuo ng kanilang sariling kahulugan. Samakatuwid, ang mga kontekstwalisadong materyal sa pagtuturo ay isang mahusay na daluyan sa pagkamit ng pinakamataas na potensyal sa pagkatuto. Dahil sa mga kadahilanang ito ay nagrekomenda sina Rivera at Sanchez (2020) ng mga workshop sa paggawa ng mga kontekstwalisadong materyal para sa mga guro.

Ang mga lokal at kontekstwal na kwento tulad ng mga kwentong bayan ay kabilang sa mga karaniwang ginagamit na kasangkapan sa proseso ng pagtuturo at pagkatuto. Ang mga kwentong bayan ay madalas na itinuturing na mga lokal na kwento dahil malalim ang pagkakaugat nito sa mga partikular na kultura, rehiyon, o komunidad. Ang mga kuwentong-bayan ay isa ring lubos na kontekstwalisasyon na mga salaysay, ibig sabihin, ang mga ito ay hinuhubog ng mga kontekstong pangkasaysayan, panlipunan, at pangkalikasan kung saan ang mga ito ay nilikha at ibinabahagi.

Ang mga kwentong bayan ay nagdadala ng mga hindi masasabing mensahe na ipinahihiwatig sa pilosopikal, kultural, sosyolohikal at pedagogical na aspeto. Ito ay nagsasabi sa atin tungkol sa ating kasaysayan at antropolohiya at nag-uudyok sa atin sa moral na paraan tungo sa isang maunlad na kinabukasan. Ang pakikilahok ng mga guro ay mahalaga lalo na sa pag-unawa at pagpapakahulugan ng mga kwentong bayan sa silid-aralan. Dahal at Bhatta (2021) ay nanawagan para sa kamalayan kung paano ang mga kwentong bayan ay maaaring makabago sa pagtuturo sa silid-aralan, kung paano ang wasto at nakakaganyak na moral ay maaaring makuha, at kung paano ang mga kwentong bayan ay maaaring magbigay kahulugan para sa panlahat na pag-unlad ng isang indibidwal lalo na ang mga nakababatang henerasyon.

Sa mga pag-aaral na isinagawa ni Upa & Mangalik (2018) at Mantra at Maba (2018), napag-alaman na ang pagsasama ng mga kwentong bayan sa mga kasanayang pang-edukasyon ay epektibo sa iba't ibang kasanayan. Natuklasan ni Upa & Mangalik (2018) na ang paggamit ng mga kwentong bayan sa pagtuturo ng pag-unawa sa pagbasa ay epektibo upang mapabuti ang pag-unawa sa pagbasa ng mga mag-aaral. Naobserbahan din ni Mantra at Maba (2018) na ang mga mag-aaral ay lubos na nasiyahan sa pag-aaral ng pagsasalita sa pamamagitan ng pagsasama-sama ng pagtuturo na nakabatay sa kwentong bayan. Kaya naman, inirerekomenda na dapat isaalang-alang ng mga guro ang paggamit ng pagtuturong nakabatay sa kwentong bayan sa pagtuturo ng kasanayan sa pagsasalita. Dagdag pa rito, ayon kay Nyoman at Gana (2018), ang kwentong bayan ay makabuluhang mapagkukunang pangkultura at linggwistika upang mapabuti ang kakayahan ng mga mag-aaral sa pagbasa. Ang paggamit ng mga kwentong bayan ng mga guro ay maaaring magpabuti sa kasanayan sa pagbasa ng mga mag-aaral at mapalawak ang kanilang bokabularyo at kasabay nito, ang kultura ay nakuha ng mga mag-aaral.

Sa pag-aaral ng wika, ang mga sikat na kwentong bayan ay maaaring maging isang napakapektibong materyal sa pagtuturo. Ang mga kwentong bayan ay naglalaman ng simpleng wika at sa pangkalahatan ay may tema na unibersal at nag-aalok ito ng isang nakakatuwang at deduktibong aral sa mga mambabasa at madla. Samakatuwid, ang paggamit ng mga kwentong bayan ay isang kahanga-hangang paraan ng pagtuturo ng wika. Posibleng ituro ang lahat ng apat na kasanayan sa pakikinig, pagsasalita, pagbasa, at pagsulat sa pamamagitan ng paggamit ng mga kwentong bayan (Sayeef, 2019).

Sintesis

Ang pag-aaral ng wika at panitikan ay mahalaga sa edukasyon, lalo na sa elementarya. Ito'y nagbubukas ng pintuan patungo sa malikhaing pagtuturo, na naglalayong mapalawak ang kaalaman ng mga mag-aaral sa kanilang sariling kultura at pag-iral. Ang layunin ng pagtuturo ng Filipino sa K-12 na kurikulum ay pahasayin ang kakayahan ng mga mag-aaral sa komunikasyon, pagsusuri, at pagpapahalaga sa panitikan sa pamamagitan ng paggamit ng teknolohiya at mga babasahin. Ang kurikulum na ito ay batay sa mga batas ng edukasyon pati na rin sa mga teoryang pangwika at

pang-edukasyon. Ang mga sektor ng lipunan, tulad ng pagbibigay ng mga kagamitan sa pagtuturo at mga workshop para sa mga guro, ay mahalaga sa pagpapatupad nito.

Naniniwala ang mananaliksik na ang pagkokontekswalisa ng pagtuturo ay nakakatulong sa pag-aaral. Ang paggamit ng mga kontekstuwalisadong materyales tulad ng kuwentong bayan ay maaaring mapabuti ang kaalaman at kasanayan ng mga mag-aaral, lalo na sa pagbasa, pagsulat, pakikinig, at pagsasalita, ayon sa mga pag-aaral. Ang kontekstwalisasyon ay hindi lamang tumutulong sa mga mag-aaral na matuto nang mas mahusay, ngunit nagbibigay din ito sa kanila ng kahulugan at kahalagahan ng mga aralin.

Higit pa rito, ang mga kwentong bayan ay hindi lamang mga kuwento; nag-aalok din sila ng mga aral at kahulugan sa kultura, pilosopiya, at sosyolohiya. Ang mga mag-aaral ay hindi lamang nakakakuha ng impormasyon tungkol sa kasaysayan at kultura ng kanilang mga bayan, ngunit nakakakuha din sila ng higit pang mga moral na aral na dapat nilang sundin sa kanilang buhay. Nagiging aktibo at kritikal ang pakikilahok ng mga mag-aaral sa pag-aaral sa pamamagitan ng paggamit ng kontekstuwalisadong nilalaman tulad ng mga kwentong bayan.

Sa pangkalahatan, ang mga lokal at kontekstwal na kwento tulad ng mga kwentong bayan ay hindi lamang isang bahagi ng ating kultura at tradisyon; ito ay isang mahalagang instrumento para sa pagtuturo at pagkatuto. Ang pag-aaral ng wika at panitikan ay mas epektibo at makabuluhan sa tulong ng mga kwentong bayan. Ang paggamit ng mga kontekstuwalisadong materyales sa pagtuturo ay nagbibigay-daan sa mas malalim na pag-unawa at pagpapalawak ng kaalaman ng mga mag-aaral; ito ay humahantong sa kanilang pag-unlad bilang mga indibidwal at sa kanilang tagumpay sa akademikong larangan.

Paglalahad ng Suliranin

Isinagawa ang pag-aaral na ito sa pagnanais na malaman ang mga kuwentong pangminero sa Lungsod ng Surigao bilang kagamitang panturo sa mga mag-aaral sa asignaturang Filipino sa elementarya. Sa pamamagitan ng pag-aaral na ito, nais ng mananaliksik na mabigyang kasagutan ang mga tanong na:

1. Ano-ano ang mga uri ng kuwento o salaysay ng mga minero sa Barangay Mat-I sa Lungsod ng Surigao?
2. Ano-ano ang tulong ng mga kuwento ng minero sa pagtuturo ng mga mag-aaral sa Filipino sa elementarya?
3. Anong mga kompetensi sa DepEd ang nalilintang sa mga mag-aaral sa elementarya gamit ang mga kuwentong minero?

KABANATA 2

PAMAMARAAN NG PANANALIKSIK

Ang kabanatang ito ay napapalooban ng mga pamamaraang ginamit ng mananaliksik sa paglikom ng mga datos, at ang pag-aanalisa ng mga datos upang masagot ang mga suliranin.

Disenyo

Ang pag-aaral na ito ay gumamit ng desinyong deskriptibo o paglalarawan sa uri ng kwalitatibong pananaliksik, lalo na ang paggamit ng panayam o interbyu bilang pangunahing paraan ng pagkuha ng datos. Ang mga kuwentong pang-minero at ang kanilang kaugnayan sa panitikan sa Barangay Mat-I, Lungsod ng Surigao ay ipinakita gamit ang paraang palarawan. Kalakip ng paglalarawang ito ang temang taglay ng bawat kuwento, mga klasipikasyon at ang mga katutubong saloobin na kasama sa kuwento.

Sa paggamit ng desinyong ito, ang layunin ay maunawaan at masuri ang kahalagahan ng mga kuwentong minero bilang isang instrumento sa pagtuturo ng asignaturang Filipino sa antas ng elementarya. Sa pamamagitan ng mga pinalawak na paglalarawan at pagsusuri sa bawat kuwento, magkakaroon ng malalim na pag-unawa sa mga aspeto ng kulturang local at panitikang umiiral sa naturang barangay.

Impormante at Validator

Ang mga impormante para sa pananaliksik na ito ay kinabibilangan ng mga mamamayan ng Barangay Mat-I sa Lungsod ng Surigao, na matatagpuan sa lalawigan ng Surigao del Norte. Gumamit ang mananaliksik ng purposive sampling upang masiguro na ang mga respondent ay lokal ng naturang lugar. Ang mga miyembro ng komunidad na ito ang magbibigay ng mga kuwento na may kaugnayan sa buhay minero.

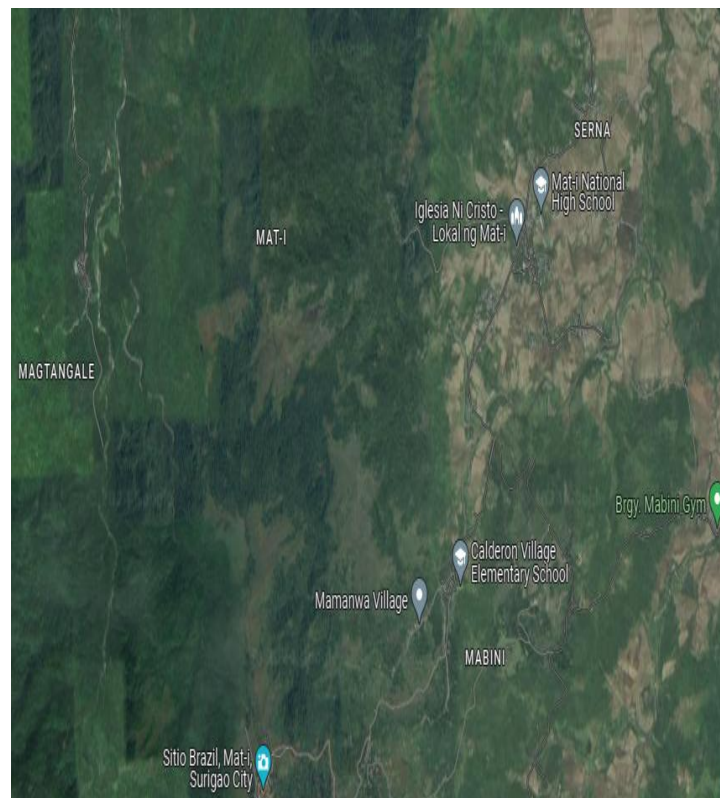
Ang pagpili ng mga impormante ay batay sa kanilang kaalaman sa komunidad at aktibong pakikilahok dito. Ang mga impormante ay dapat magkaroon ng malalim na kaalaman at karanasan sa kultura at pamumuhay ng mga minero sa Barangay Mat-I. Ito ay upang matiyak na ang mga kuwento na kanilang ibabahagi ay may kaugnayan sa kanilang komunidad at may kahulugan. Ang mga impormante ay dapat na aktibo sa kanilang komunidad at may kaugnayan sa iba't ibang grupo ng lipunan, tulad ng mga manggagawa sa minahan, mga pinuno ng barangay, o mga tagapag-organisa ng lokal na aktibidad.

Ang mga kuwentong nakolekta mula sa mga impormante ay isasalin sa Filipino ng mananaliksik at susuriin ng mga dalubhasa sa panitikan at kultura.

Kaligiran ng Pananaliksik

Isinagawa ang pag-aaral na ito Barangay Mat-I, Lungsod ng Surigao sa lalawigan ng Surigao del Norte na bahagi ng rehiyon ng Caraga ng Hilagang Mindanao. Ang lungsod ng Surigao ay may kabuuang sukat ng kalupaan na 245.30 kilometro kuwadrado at binubuo ng limampung (54) barangay.

Isa sa mga barangay ng Lungsod ng Surigao ay ang barangay Mat-i. Ang populasyon nito ayon sa 2020 Census ay 6,617. Ito ay kumakatawan sa 3.87% ng kabuuang populasyon ng lungsod ng Surigao.

Figur 1. Mapa ng Barangay Mat-i

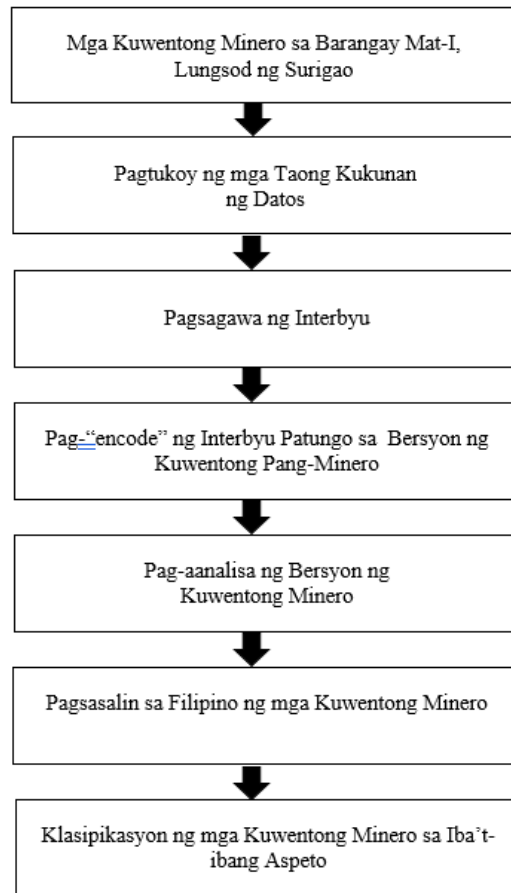
Instrumento ng Pananaliksik

Gumawa ang mananaliksik ng isang panayam gamit ang semi-structured narrative method of interview upang makalikom ng mga datos galing sa mga piling lokal na tagatugon. Lumikha ng talatanungan o kwestyuner ang mananaliksik upang matugunan ang mga hakbang sa pag-aaral na ito. Binubuo ito ng limang (5) tanong (Appendiks A). Ang unang hakbang ay ang pagpapasagot at pagpapaalam sa sulat ng pakikilahok. Kasunod nito ay ang pagtatanong gamit ang ginawang kwestyuner ukol sa personal na mga impormasyon. Pagkatapos nito ay ang katawan ng pananaliksik kung saan ang mga tanong ay may kaugnayan sa nalalaman na bersyon ng mga lokal ng kuwentong pang-

minero. Pinapayagan ng panayam ang mananaliksik na magtanong ng karagdagang mga katanungan upang palalimin ang pag-unawa at mapayaman ang datos na may kaugnayan sa layunin ng pag-aaral.

Paraan sa Pangangalap ng mga Datos

Ang hanay na ito ay naglalaman ng instrumentong ginamit at paraan ng paglilikom ng datos.

Figyur 2. Paraan sa Paglilikum ng Datos

Pagsusuri ng mga Datos

Ang thematic analysis ay ginamit sa pagsusuri at interpretasyon ng mga datos mula sa mga panayam. Ayon kay Terry et al. (2017), ang thematic analysis ay ginamit sa halos lahat ng larangan ng pagaaral sa mga panlipunan at pangkalusugan, at ito ay maaaring gamitin sa anumang subfield o lugar kung saan may mga pangkalahatang kwalitatibong mga tanong tungkol sa karanasan, pag-unawa, proseso ng lipunan, at mga gawi at asal ng tao. Ang mga datos ay inanalisa gamit ang anim na yugto ng prosesong analitiko ni Terry, et.al (2017):

Unang Yugto: Familiarization o Pagkilala. Ang prosesong ito ay nagsimula sa pagkolekta ng datos. Ang familiarization ay nagbibigay-daan sa mananaliksik na simulan ang proseso ng pagsusuri - ito ay isang paraan ng pakikilahok at pagkakaroon ng kaalaman sa kung ano ang maaaring lumitaw na dami ng datos. Aktibong nakisangkot ang mananaliksik sa datos - ibig sabihin nito ay pagiging mapanuri, pagpapansin sa mga kakaibang aspeto, pagpapa-umpisa ng mga tanong, at iba pa, kaysa sa pasibong pagtanggap ng impormasyong naroon. Nagtala ang mananaliksik ng mga tala sa yugtong ito upang tiyakin na ang kanyang mga unang pagmamaside sa pagsusuri ay naitala at maaaring balikan sa ibang pagkakataon. Upang mapataas ang prosesong ito, isinama ng mananaliksik ang mga obserbasyon at tala sa mga konsepto o kaalaman tungkol sa kabuuang dataset, pati na rin tungkol sa paksa ng pananaliksik.

Ikalawang Yugto: Generating Codes o Paglikha ng mga Kodigo. Ang prosesong ito ay nagbibigay-daan sa mananaliksik na magtuon sa datos at itatag ang mga pundasyon para sa pagsusuri. Sa pagsasagawa sa prosesong ito, napansin ng mananaliksik ang mga pagkakatulad sa datos. Kasama sa yugtong ito ang paglikha ng sistematisadong at komprehensibong mga label para sa partikular na bahagi ng dataset - bahagi na may kahulugan sa kaugnayan sa tanong ng pananaliksik. Tinitingnan ng mananaliksik ang mga kaugnayang datos sa bawat item ng datos at pagkatapos ay itinatalaga ang mga kodigo o salita na sumasalamain sa interpretasyon ng mananaliksik sa nasabing bahagi ng datos.

Ikatlong Yugto: Constructing Themes o Pagbuo ng mga Tema. Binibuo ng mananaliksik sa yugtong ito ang isang preliminaryong bersyon ng mga pangunahing pattern ng datos. Tinutulungan siya ng tanong ng pananaliksik sa pagtukoy ng kahalagahan sa mga potensyal na kumpol ng makabuluhang kahulugan. Nagiging gabay ito para sa mananaliksik upang magpasya kung aling bahagi ng datos ang may kahalagahan at anong impormasyon ang kinakailangang iparating tungkol sa kanila, na nagtitiyak na ang mga tema ay magkukuwento ng isang kongkreto at kaakibat na kuwento tungkol sa mga datos. Kasama sa yugtong ito ang pagsusuri sa mga kodigo at ang mga kaugnay na datos at pagpapangkat, pagkumpol, o pagkakabuo sa mga ito sa mas malalaking o mas makabuluhang mga patterns.

Ikaapat na Yugto: Reviewing Potential Themes o Pagsusuri ng Pontensiyal na Tema. Sa yugtong ito, ang mga tema ay higit na tinukoy, nilinaw, habang ang ilan ay tinanggihan. Sa yugtong ito neberipikao na ang mga tema, ay akma sa naka-code na data, ang dataset, at ang tanong sa pananaliksik. Kasama dito ang pagtukoy kung ang mga tema ay sapat na naghahatid ng kahulugang nilalaman sa pinagsama-samang, naka-code na mga segment ng data. Bukod pa rito, sa yugto ng pagsusuring ito, tiniyak ng mananaliksik na pare-pareho ang mga tema sa buong dataset - na nangangahulugang pagbabalik sa buong dataset sa halip na magtrabaho lamang sa mga pinagsama-samang naka-code na mga segment. Mula sa coding, ang pagsusuri ay umunlad; Ang muling pagbabasa ng dataset ay nakatulong na matiyak na walang nakaligtan at ang pagsusuri ay hindi masyadong nalalayo sa mga pangunahing kwento ng data. Tinukoy ng mananaliksik kung nakuha ng mga tema ang kakanyahan ng dataset sa isang makabuluhan at kapaki-pakinabang na paraan.

Ikalimang Yugto: Defining and Naming Themes o Pagpangalan ng mga Tema. Nangangailangan ito ng pagbuo ng isang salaysay batay sa at tungkol sa data, katuturan sa patterning at pagkakaiba-iba ng kahulugan. Ang bahaging ito ay binubuo ng pagsulat ng pagsusuri - ang analitikong salaysay na pumapalibot sa mga data extract na ipinakita. Ang bahaging ito ay nakatuon sa pagtiyak na ang pagbuo ng thematic analysis ay malinaw, magkakaugnay, tumpak, at may mataas na kalidad.

Ikaanim na Yugto: Producing the Report o Paggawa ng Ulat. Ang yugtong ito ay ang natatanging huling panahon ng pagtutok at pagpipino kung saan ang mananaliksik ay nagsasama-sama ng data, pagsusuri, at mga koneksyon sa literatura ng iskolar sa isang solong output na tumugon sa kanyang mga katanungan sa pananaliksik. Sa puntong ito sa proseso ng pananaliksik, ang mananaliksik ay lumayo mula sa isang purong analytical focus at bumalik sa mas malaking larawan ng pangkalahatang proyekto.

KABANATA 3

PRESENTASYON, ANALISIS AT PRESENTASYON NG MGA DATOS

Napapaloob sa kabanatang ito ang presentasyon, analisis at interpretasyon ng datos batay sa nakalap ng mananaliksik. Sa paglalahad ng mga datos na nakalap mula sa mga piling mamamayan ng Barangay Mat-i, pinagsunod-sunod ito batay sa pagkasunod-sunod ng mga suliranin na makikita sa Kabanata 1.

Suliranin 1: Ano-ano ang mga uri ng kuwento o salaysay ng mga minero sa Barangay Mat-I sa Lungsod ng Surigao? Ang talahanayan sa ibaba ay naglalaman ang mga kuwento ng mga minero sa Barangay Mat-I sa Lungsod ng Surigao, pati na rin ang kanilang uri o klasipikasyon.

Talahanayan 1. Mga Uri ng Kuwentong Minero sa Barangay Mat-i

Bilang	Pamagat	Uri
1	Masakit na Alaala	Kuwentong Personal
2	Kababalaghan sa Kakahuyan	Kuwentong Katatakutan
3	Tinik ng Kabayanihan	Kuwento ng Kabayanihan

4	Bato at Puso	Kuwentong Romantiko
5	Alitan sa Yaman	Kuwentong Sosyal
6	Paghahanap ng Liwanag sa Dilim	Kuwentong Personal
7	Bukal ng Pag-asa	Kuwentong Sosyal
8	Kalikasan ay Ingatan	Kuwentong Pangkalikasan
9	Diwata	Kuwentong Pantasya
10	Ang Tinig ng Kagubatan	Kuwentong Pangkalikasan
11	Ang Nakakabahalang Ginto sa Ilalim ng Lupa	Kuwentong Hiwaga
12	Ang Dilim sa Ilalim ng Lupa	Kuwentong Pangkalikasan
13	Ang Kuwento ng Maruming Inumin	Kuwentong Pangkalikasan
14	Bagsik	Kuwentong Pantasya
15	Tibay ng Loob	Kuwentong ng Kabayanihan
16	Ang Alingasngas ng Ginto: Ang Kuwento ng Pag-unlad at Panganib sa Sitio File	Kuwentong Sosyal
17	Daloy ng Pag-asa, Alon ng Pag-aalala	Kuwentong Sosyal
18	Bukang-liwayway sa Dilim	Kuwentong Sosyal
19	Pag-asa sa Alingasngas	Kuwentong Pangkalikasan
20	Ang Yaman ng Lupa	Kuwentong Hiwaga

Sa talahanayan, makikita ang iba't ibang uri ng mga kuwento tulad ng personal na mga karanasan, mga kwento ng kabayanihan, mga kwento ng katatakutan, romantikong kuwento, sosyal na mga kuwento, mga kwento tungkol sa kalikasan, at mga kuwento ng hiwaga at pantasya.

Sa pagsusuri sa talahanayan ng mga kuwento ng mga minero mula sa Barangay Mat-I, mapapansin na karamihan sa mga kuwento ay tumutukoy sa mga aspeto ng lipunan at kalikasan. Sa katunayan, lumilitaw na ang pinakamaraming uri ng kuwento ay ang mga sosyal at pangkalikasan.

Ang mga kuwentong sosyal ay naglalarawan ng mga hamon at isyu sa lipunan na hinaharap ng mga minero. Ipinapakita ng mga kuwento tulad ng "Alitan sa Yaman" at "Ang Alingasngas ng Ginto: Ang Kuwento ng Pag-unlad at Panganib sa Sitio File" ang mga pagtutunggalian sa yaman, kapangyarihan, at hustisya sa kanilang komunidad. Sa pamamagitan ng mga kuwentong ito, naipapakita ang mga hamon sa pamumuhay ng mga minero at ang kanilang pakikibaka para sa pagbabago at katarungan.

Sa kabilang dako, ang mga kuwentong pangkalikasan ay naglalarawan ng ugnayan ng mga minero sa kanilang kapaligiran at kalikasan. Makikita ito sa mga kuwentong tulad ng "Kalikasan ay Ingatan" at "Ang Dilim sa Ilalim ng Lupa", kung saan ipinapakita ang importansya ng pangangalaga sa kalikasan at pagrespeto sa likas na yaman. Ang ganitong mga kuwento ay nagbibigay-diin sa kahalagahan ng pagiging maingat sa kalikasan upang mapanatili ang kabuhatan ng mga minero at ang kaligtasan ng kanilang komunidad.

Sa kabuuan, ang talahanayan ng mga kuwento ng mga minero sa Barangay Mat-I ay nagpapakita ng malawak na saklaw ng kanilang mga karanasan, mula sa mga suliranin sa lipunan hanggang sa kanilang ugnayan sa kalikasan. Ang mga kuwentong ito ay hindi lamang mga simpleng salaysay, kundi mga patotoo ng kanilang buhay at kultura, pati na rin ang kanilang pangarap at aspirasyon.

Sa pamamagitan ng pag-aaral at pagsusuri sa mga kuwento, maaari nating maunawaan ang mga halaga, pananaw, at karanasan ng mga minero sa kanilang pang-araw-araw na buhay at sa kanilang pakikipag-ugnayan sa kalikasan at sa kanilang kapwa minero.

Suliranin 2: Ano-ano ang tulong ng mga kuwento ng minero sa pagtuturo ng mga mga-aaral sa Filipino sa elementarya? Sa pagtuturo ng Filipino sa elementarya, mahalaga ang paggamit ng mga kuwentong minero bilang bahagi ng kurikulum. Ang mga kuwento ng minero ay maaaring magbigay ng maraming tulong sa pagtuturo ng Filipino sa elementarya.

Pagpapalalim ng Pag-unawa sa Lipunang Pilipino. Ang mga kuwento ng minero ay hindi lamang simpleng mga salaysay; sila ay mga buhay na patotoo ng karanasan at kultura ng mga taong nakatira sa mga minahan. Sa

pamamagitan ng mga kuwentong ito, ang mga mag-aaral ay hindi lamang nagiging mga tagapakinig ng kwento, kundi sila rin ay nakikilahok sa paglalakbay patungo sa karanasan ng ibang tao.

Sa bawat salita, sa bawat sitwasyon, at sa bawat karakter sa mga kuwento, ang mga mag-aaral ay nakikita ang mga tunay na pag-iral ng wikang Filipino sa pang-araw-araw na buhay ng mga minero. Ang kanilang pagtuklas sa iba't ibang anyo ng ekspresyon at kahulugan ng wika ay naglalagay sa kanila sa mismong gitna ng karanasan ng mga taong ito.

Sa pamamagitan ng mga kuwentong minero, ang mga mag-aaral ay binibigyan ng pagkakataon na hindi lamang makarinig ng mga salaysay, kundi makaranas din ng mga damdamin, pangarap, at mga pagsubok na hinaharap ng mga minero. Ito ay isang paglalakbay sa puso at kaluluwa ng kanilang komunidad, na nagbibigay sa kanila ng pagkakataon na mas mapalapit at mas maintindihan ang kanilang sariling kultura at identidad.

Ang paggamit ng tunay na kultura sa pamamagitan ng mga kuwento ng minero ay nagbibigay sa mga mag-aaral ng hindi malilimutang karanasan na nagpapalalim sa kanilang pag-unawa sa kahalagahan ng wikang Filipino at sa kahalagahan ng kanilang sariling kultura sa kanilang pang-araw-araw na buhay.

Pagpapahalaga sa Pagkakaiba-iba. Ang mga kuwento ng minero ay maaaring magbigay-diin sa kahalagahan ng pagpapahalaga sa pagkakaiba-iba sa lipunan. Sa pamamagitan ng paglalahad ng iba't ibang kwento mula sa iba't ibang mga minero, ang mga mag-aaral ay maaaring matuto at magkaroon ng respeto sa iba't ibang mga karanasan, pananaw, at wika.

Ang mga kuwento ng minero ay hindi lamang mga salaysay; sila ay mga buhay na patotoo ng kakaibang karanasan at kultura ng bawat indibidwal na minero. Sa pamamagitan ng paglalahad ng iba't ibang kwento mula sa iba't ibang mga minero, ang mga mag-aaral ay binibigyan ng pagkakataon na lumingon sa iba't ibang panig ng buhay at makita ang kagandahan ng pagkakaiba-iba.

Sa bawat kwento, ipinapakita ng mga minero ang kanilang mga pag-asa, pangarap, at mga hamon sa buhay. Ang pag-aaral sa mga kuwentong ito ay nagbubukas ng mga mata ng mga mag-aaral sa realidad ng buhay ng iba't ibang mga indibidwal, na nagpapalawak sa kanilang pang-unawa at pagtanggap sa iba't ibang mga pananaw at karanasan.

Bukod dito, ang pag-aaral sa mga kuwento ng minero ay nagbibigay-diin sa kahalagahan ng pagpapahalaga sa pagkakaiba-iba ng mga tao sa lipunan. Sa pamamagitan ng paglalahad ng iba't ibang kwento, ang mga mag-aaral ay tinuturuan na magkaroon ng respeto at paggalang sa mga karanasan, pananaw, at wika ng iba.

Sa ganitong paraan, ang mga kuwento ng minero ay hindi lamang nagbibigay ng aliw; sila rin ay nagtuturo ng mahahalagang aral sa pagpapahalaga sa pagkakaiba-iba sa lipunan. Sa pamamagitan ng pagpapalalim ng kanilang pang-unawa sa mga kuwentong ito, ang mga mag-aaral ay maaaring maging mas maunawaan at marespeto sa iba't ibang mga tao at kultura sa kanilang paligid.

Pagtuturo ng Magandang Asal. Ang mga kuwentong minero ay madalas na naglalaman ng mga mahahalagang aral at mensahe. Ang pag-aaral sa mga kuwentong ito ay maaaring magturo sa mga mag-aaral ng mga halaga tulad ng pagiging matapang, pagkakaisa, at pagiging mapanagutan. Sa pamamagitan ng paggamit ng mga kuwentong ito bilang mga halimbawa, maaaring mas madaling maunawaan at maipahayag ng mga mag-aaral ang kanilang sariling mga ideya at damdamin sa wikang Filipino.

Ang mga kuwentong minero ay hindi lamang mga simpleng salaysay; sila ay mga bahagi ng karanasan at kultura ng mga taong nabubuhay sa komunidad ng mga minero. Sa bawat kwento, matatagpuan ang mga mayamang aral at mensahe na naglalaman ng mga halaga tulad ng tapang, pagkakaisa, at pagiging mapanagutan.

Sa pamamagitan ng mga kuwentong ito, ang mga mag-aaral ay binibigyan ng pagkakataon na makilala at maunawaan ang mga halagang ito sa pamamagitan ng mga kwento ng mga taong may malalim na karanasan sa buhay. Ang pag-aaral sa mga kuwentong minero ay nagbibigay ng mga tunay na halimbawa ng mga pagsubok at tagumpay na maaaring harapin sa buhay, na nagbibigay inspirasyon at gabay sa mga mag-aaral sa kanilang sariling mga paglalakbay.

Bukod dito, ang mga kuwento ng minero ay nagbibigay ng mga modelo ng pagiging tapat sa tungkulin, pagkakaroon ng pananagutan, at pagtanggap sa mga hamon ng buhay. Sa pamamagitan ng pagtuturo ng mga halagang ito sa pamamagitan ng mga kuwento, ang mga mag-aaral ay nahahasa sa kanilang mga kasanayan sa pagpapahayag at pagpapahayag ng kanilang mga ideya at damdamin sa wikang Filipino.

Ang paggamit ng mga kuwentong minero bilang mga halimbawa ay nagbibigay ng mas malalim na pag-unawa at pagpapahalaga sa mga halagang ito, at nagbibigay ng inspirasyon at gabay sa mga mag-aaral sa kanilang paglalakbay tungo sa pagiging responsableng mamamayan at lider sa hinaharap.

Pagpapalawak ng Bokabularyo. Ang pag-aaral ng mga kuwentong minero ay maaaring makatulong sa pagpapalawak ng bokabularyo ng mga mag-aaral sa Filipino. Sa pamamagitan ng pagkilala at pag-unawa sa mga bagong salita at konsepto na maaaring matagpuan sa mga kuwento, maaaring maging mas komprehensibo at epektibo ang kanilang pakikisalamuha sa wikang Filipino.

Ang pag-aaral ng mga kuwentong minero ay hindi lamang nagbibigay ng aliw at kaalaman; ito rin ay isang mahusay na paraan upang mapalawak ang bokabularyo ng mga mag-aaral sa wikang Filipino. Sa pamamagitan ng mga kuwentong ito, hindi lamang sila nag-aaral ng mga bagong salita at konsepto, kundi sila rin ay nahuhubog upang maging mas komprehensibo at epektibo sa kanilang pakikisalamuha sa wika.

Sa bawat kuwento, may mga salitang bagong natutunan ang mga mag-aaral na maaaring hindi pa nila narinig o natutunan sa ibang paraan. Ang pagkilala at pag-unawa sa mga bagong salita at kahulugan nito ay nagdaragdag sa kanilang bokabularyo at nagpapalawak sa kanilang kaalaman sa wikang Filipino.

Bukod dito, ang pag-aaral ng mga kuwentong minero ay nagbibigay ng pagkakataon sa mga mag-aaral na gamitin ang mga bagong salita at konsepto sa kanilang sariling pangungusap at pagsasalita. Sa pamamagitan ng ganitong praktika, sila ay nahihikayat na maging mas aktibo at mas tiyak sa paggamit ng kanilang bokabularyo sa pakikipagtalastasan.

Ang pagpapalawak ng bokabularyo sa pamamagitan ng mga kuwentong minero ay hindi lamang naglalayong mapalawak ang kaalaman sa wikang Filipino; ito rin ay nagbubukas ng mga pintuan sa mas malalim na pag-unawa at pagpapahalaga sa kultura at karanasan ng mga minero, na nagpapalakas sa kanilang koneksyon at pakikisalamuha sa kanilang lipunan.

Sa kabuuan, ang mga kuwento ng minero ay hindi lamang nagbibigay ng kasiya-siyang pagbabasa kundi nagbibigay din ng malalim na mga aral at tulong sa pag-unlad ng kasanayan sa wikang Filipino ng mga mag-aaral sa elementarya. Ang paggamit ng mga kuwentong ito sa pagtuturo ay maaaring magdulot ng mas masiglang pagkatuto at pag-unawa ng mga mag-aaral sa kanilang sariling wika at kultura.

Suliranin 3: Anong mga kompetensi sa DepEd ang nalilintang sa mga mag-aaral sa elementarya gamit ang mga kuwentong minero?

Ang paggamit ng mga kuwentong minero sa pagtuturo ay maaaring makatulong sa paglinang ng iba't ibang kompetensiya sa ilalim ng Kurikulum ng Kagawaran ng Edukasyon (DepEd) para sa mga mag-aaral sa elementarya. Sinuri ng mananaliksik ang Most Essential Learning Competencies na kasalukuyang gamit ng mga guro. Ang mga kompetensi ay binukod ayon sa mga sumusunod na tema: (1) pananaw at pagpapahalaga, (2) pagsasalita, pakikining, pagsulat, at pag-unawa sa binasa.

Talahanayan 2. Mga Kompetensi na Nalilintang ang Pananaw at Pagpapahalaga ng mga Mag-aaral sa Elementarya gamit ang mga Kuwentong Minero

Baitang	Markhan	Kompetensi
Edukasyon sa Pagpapakatao		
4	4	Napahahalagahan ang lahat ng mga likha: may buhay at mga materyal na bagay: sarili at kapwa-tao: paggalang sa kapwa-tao
5	1	Nakapagpapahayag nang may katapatan ng sariling opinyon/ideya at saloobin tungkol sa mga sitwasyong may kinalaman sa sarili at pamilyang kinabibilangan. Hal. Suliranin sa paaralan at pamayanan
5	3	Nakapagpapakita ng magagandang halimbawa ng pagiging responsableng tagapangalaga ng kapaligiran: (1) pagiging mapanagutan, at (2) pagmamalasakit sa kapaligiran sa pamamagitan ng pakikiisa sa mga programang pangkapaligiran
6	3	Nakagagamit nang may

		pagpapahalaga at pananagutan sa kabuhayan at pinagkukunang-yaman
Araling Panlipunan		
4	2	Naipapaliwanag ang iba't ibang pakinabang pang ekonomiya ng mga likas na yaman ng bansa
4	2	Nasusuri ang kahalagahan ng pangagasiwa at pangangalaga ng mga likas na yaman ng bansa
4	2	Natatalakay ang mga hamon at pagtugon sa mga gawaing pangkabuhayan ng bansa

Ipinapakita ng Talahanayan 2 ang mga kompetensi sa Edukasyon sa Pagpapakatao at Araling Panlipunan na nalilintang ang pananaw at pagpapahalaga ng mga mag-aaral sa elementarya.

Sa asignaturang Edukasyon sa Pagpapakatao, sa baitang 4, nakikita na ang mga mag-aaral ay inaasahang makakapagpahayag ng paggalang sa kapwa-tao at sa lahat ng mga likha ng Diyos, pati na rin ang pag-unawa sa pagiging mapanagutan bilang isang indibidwal. Sa pamamagitan ng mga kuwentong minero, naipapakita ang iba't ibang sitwasyon kung paano ipinapakita ng mga minero ang kanilang pagiging responsableng tagapangalaga ng kapaligiran at ang kanilang pagmamalasakit sa kanilang kapwa.

Samantala sa baitang 5, makikita ang pag-unlad ng kakayahan ng mga mag-aaral na magpahayag ng sariling opinyon at ideya tungkol sa mga isyu at suliraning may kinalaman sa kanilang sarili at pamilya. Ang pag-aaral sa mga kuwentong minero ay maaaring magbigay ng mga pangyayari at karakter na magsisilbing inspirasyon sa kanila upang maipahayag ang kanilang mga saloobin at ideya sa pamamagitan ng pagsulat o pagsasalita.

Kung susuriin ang talahanayan 2, sa asignaturang Araling Panlipunan, sa baitang 4, napapalalim ng mga mag-aaral ang kanilang pag-unawa sa iba't ibang pakinabang pang-ekonomiya ng mga likas na yaman ng bansa sa pamamagitan ng mga kuwentong minero. Ang paglalarawan sa mga kuwentong minero ng mga likas na yaman, tulad ng ginto, ay maaaring magbigay sa mga mag-aaral ng mas malawak na pag-unawa sa kahalagahan at epekto ng mga ito sa ekonomiya ng bansa.

Sa baitang 6, ang pag-aaral sa mga kuwentong minero ay maaaring magturo sa mga mag-aaral ng mga halimbawa ng paggamit ng may pagpapahalaga at pananagutan sa kabuhayan at pinagkukunang-yaman. Sa pamamagitan ng mga kuwentong ito, maaaring maipakita ang kahalagahan ng wastong paggamit at pangangalaga sa likas na yaman para sa kasalukuyan at hinaharap ng bansa.

Sa kabuuan, ang mga kuwentong minero ay hindi lamang nagbibigay ng aliw at kaalaman, kundi sila rin ay mga tool na maaaring magamit upang mapalalim ang pananaw at pagpapahalaga ng mga mag-aaral sa elementarya. Ito ay naglalayong magbigay ng mga karanasan at aral na maaaring magdulot ng positibong epekto sa kanilang pag-unlad bilang mga buong-indibidwal at bilang mga mamamayan ng bansa.

Talahanayan 3. Mga Kompetensi na Nalilintang ang Pagsasalita, Pakikining, Pagsulat, at Pag-unawa sa Binasa ng mga Mag-aaral sa Elementarya gamit ang mga Kuwentong Minero

Baitang	Markhan	Kompetensi
Edukasyon sa Pagpapakatao		
4	3	Nakapagpapakita ng kawilihan sa pakikinig o pagbabasa ng mga pamanang kulturang materyal
Filipino		
4	1	Nabibigyang kahulugan ang salita sa pamamagitan ng pormal na depinisyon
4	1	Natutukoy ang mga elemento ng kuwento (tagpuan, tauhan, banghay)
4	1	Naisasalaysay muli nang may wastong pagkakasunod-sunod ang napakinggang teksto gamit ang mga signal words at pangungusap
4	1	Nasasagot ang mga tanong sa napakinggan at nabasang kuwento
4	2	Naibibigay ang paksa ng napakinggang teksto
4	2	Nakasusulat ng timeline tungkol sa mga pangyayari sa binasang teksto

4	3	Nailalarawan ang tauhan batay sa ikinilos, ginawi, sinabi at nagging damdamin
5	1	Naibibigay ang paksa ng napakinggang kuwento
5	1	Naibibigay nag layunin ng napakinggang kuwento
6	1	Nasasagot ang mga tanong tungkol sa napakinggang/nabasang kuwento
6	2	Nailalarawan ang tauhan batay sa damdamin nito at tagpuan sa binasang kuwento

Ipinapakita ng Talahanayan 3 ang mga kompetensi sa Edukasyon sa Pagpapakatao at Filipino na nalilinig ang Pagsasalita, Pakikining, Pagsulat, at Pag-unawa sa Binasa ng mga mag-aaral sa elementarya.

Sa baitang 4, napapalakas ng mga mag-aaral ang kanilang kakayahan sa pagsasalita sa pamamagitan ng pagpapahayag ng sariling opinyon at saloobin tungkol sa mga sitwasyong may kinalaman sa kanilang sarili at pamilya. Ang pag-aaral sa mga kuwentong minero ay nagbibigay ng mga pangyayari at karakter na magsisilbing inspirasyon sa kanila upang maipahayag ang kanilang mga saloobin at ideya sa pamamagitan ng pagsasalita.

Sa baitang 5, ang mga mag-aaral ay tinuturuan na magpahayag nang may katapatan ng sariling opinyon at ideya. Ang pag-aaral sa mga kuwentong minero ay nagbibigay ng mga konteksto at kuwento na maaaring maging tanglaw sa kanilang pagpapahayag ng sariling opinyon at ideya nang mas tiyak at may katapatan.

Sa baitang 5, makikita rin na inaasahan ang pag-unlad ng kakayahan ng mga mag-aaral sa pakikinig sa mga magagandang halimbawa ng pagiging responsableng tagapangalaga ng kapaligiran. Ang mga kuwento ng minero ay maaaring magbigay ng mga pangyayari at karanasan na magsisilbing inspirasyon sa kanila upang makinig at magpakita ng pag-unawa sa mga kapaligiran.

Sa baitang 6, inaasahan na napapalakas ng mga mag-aaral ang kanilang kakayahan sa pagsusulat nang may pagpapahalaga at pananagutan sa kabuhayan at pinagkukunang-yaman. Sa pamamagitan ng mga kuwentong minero, maaaring mabigyan ng mga mag-aaral ng inspirasyon at mga modelo para sa kanilang pagsulat, na nagpapalakas sa kanilang kakayahan na maipahayag ang kanilang mga ideya at damdamin nang may kahulugan at epektibong paraan.

Sa baitang 4 sa asignaturang Araling Panlipunan, napapalawak ng mga mag-aaral ang kanilang pag-unawa sa iba't ibang pakinabang pang ekonomiya ng mga likas na yaman ng bansa sa pamamagitan ng mga kuwentong minero. Ang mga kuwento ay nagbibigay ng mga konteksto at karanasan na nagtuturo sa mga mag-aaral ng mga konsepto at kahalagahan ng mga likas na yaman.

Sa kabuuan, ang paggamit ng mga kuwentong minero sa pagtuturo ay nagbibigay hindi lamang ng aliw at kaalaman kundi pati na rin ng mga oportunidad para sa pag-unlad ng iba't ibang kasanayan ng mga mag-aaral sa elementarya. Ito ay naglalayong magbigay ng mga karanasan at aral na maaaring magdulot ng positibong epekto sa kanilang pag-unlad bilang mga buong-indibidwal at bilang mga mamamayan ng bansa.

KABANATA 4

BUOD, KONKLUSYON AT REKOMENDASYON

Ang kabanatang ito ay naglalaman ng buod ng pag-aaral, konklusyon at rekomendasyon na nabuo ng mananaliksik mula sa kanyang pag-aaral at ang rekomendasyon ay nabuo mula sa konklusyon ng pag-aaral.

BUOD

Ang pag-aaral na ito ay pinamagatang “MGA KWENTONG MINERO BILANG KAGAMITANG PANTURO SA ASIGNATURANG FILIPINO PARA SA ELEMENTARYA”. Ang pag-aaral na ito ay isinagawa upang masuri ang mga kuwentong pangminero sa Barangay Mat-I sa Lungsod ng Surigao bilang isang potensyal na kagamitan sa pagtuturo ng asignaturang Filipino sa elementarya. Layunin ng pag-aaral na ito na masuri ang mga uri ng kuwentong minero at matukoy kung paano ito makakatulong sa pagtuturo ng mga mag-aaral sa Filipino sa elementarya. At panghuli, layunin din ng pag-aaral na ito na matukoy ang mga kompetensi sa DepEd ang nalilinig sa pamamagitan ng mga kuwentong minero.

Ginamit ng mananaliksik sa pag-aaral na ito ang paraang palarawan sa uri nito sa subey. Samantal ang mga impormante ay pinili sa pamamagitan ng kombinasyong purposive at convenience sampling.

Ayon sa resulta ng pag-aaral, ang mga kuwentong minero ay mauli sa personal na mga karanasan, mga kuwento ng kabayanihan, mga kuwento ng katatakutan, romantikong kuwento, sosyal na mga kuwento, mga kuwento tungkol sa

kalikasan, at mga kuwento ng hiwaga at pantasya. Sa pamamagitan ng mga kuwentong minero, ang mga mag-aaral ay hindi lamang magkakaroon ng pagkakataong magpakita ng kanilang kakayahan sa pag-unawa at pagsulat ng Filipino, kundi sila rin ay magkakaroon ng pagkakataong makakuha ng mga aral mula sa mga karanasan at pananaw ng mga minero. Ito ay nagpapalawak ng kanilang pag-unawa at pagpapahalaga pati na rin ang kanilang kakayahan sa pakikinig, pagsasalita, pagsulat, at pag-unawa sa binasa.

Natuklasan. Batay sa mga nakalap na mga datos, natuklasan ng pananaliksik na ito na:

1. Ang mga kuwento ng minero sa Barangay Mat-I ay naglalaman ng iba't ibang mga tema at karanasan. Kabilang dito ang mga kuwento ng pagsubok at tagumpay, pakikipagsapalaran sa kabundukan, at mga alamat ng kanilang komunidad. Ang mga kuwento na ito ay nagpapakita ng yaman ng kanilang kultura at ang kanilang mga pananaw sa buhay.
2. Sa pamamagitan ng mga kuwentong minero, ang mga mag-aaral ay hindi lamang magkakaroon ng pagkakataong magpakita ng kanilang kakayahan sa pag-unawa at pagsulat ng Filipino, kundi sila rin ay magkakaroon ng pagkakataong makakuha ng mga aral mula sa mga karanasan at pananaw ng mga minero. Ito ay nagpapalawak ng kanilang pag-unawa sa kultura at lipunan, pati na rin ang kanilang pagpapahalaga sa kasaysayan at tradisyon ng kanilang mga komunidad.
3. Sa pamamagitan ng mga kuwentong minero, ang mga mag-aaral ay maaaring mapalalim ang kanilang pag-unawa sa iba't ibang mga kasanayan at kaalaman na itinakda ng DepEd. Kabilang dito ang pag-unawa sa kultura at tradisyon, pagpapahalaga sa kapaligiran at lipunan, pagpapakita ng pagiging mapanagutan at makatao, at ang nagpapalawak ng kanilang bokabularyo at kakayahan sa pagsasalita, pagsulat, pakikinig, at pag-unawa sa binasa.

Konklusyon

Ang pag-aaral na ito ay nagpapakita na ang mga kuwentong minero mula sa Barangay Mat-I sa Lungsod ng Surigao ay may malaking kontribusyon sa nagpapalawak ng kaalaman at pag-unawa ng mga mag-aaral sa elementarya sa iba't ibang aspeto ng kanilang edukasyon. Una, ang mga kuwento ay naglalaman ng iba't ibang mga tema at karanasan na nagpapakita ng yaman ng kultura at pananaw sa buhay ng mga minero. Ito ay nagbibigay ng pagkakataon sa mga mag-aaral na makilala at maunawaan ang kanilang mga pananaw at karanasan.

Pangalawa, ang mga kuwentong minero ay nagbibigay hindi lamang ng pagkakataon sa mga mag-aaral na maipakita ang kanilang kasanayan sa pag-unawa at pagsulat ng Filipino, kundi pati na rin ang makakuha ng mga aral mula sa mga karanasan at pananaw ng mga minero. Ito ay nagpapalawak ng kanilang pag-unawa sa kultura at lipunan, pati na rin ang kanilang pagpapahalaga sa kasaysayan at tradisyon ng kanilang mga komunidad.

Panghuli, ang paggamit ng mga kuwentong minero ay nagtutulong sa paglinang ng mga kompetensiyang itinakda ng Kagawaran ng Edukasyon (DepEd) para sa mga mag-aaral sa elementarya. Ito ay nagpapalalim sa kanilang pag-unawa sa kultura at tradisyon, pagpapahalaga sa kapaligiran at lipunan, pagpapakita ng pagiging mapanagutan at makatao, at ang nagpapalawak ng kanilang bokabularyo at kakayahan sa pagsasalita, pagsulat, pakikinig, at pag-unawa sa binasa.

Sa kabuuan, ang pag-aaral na ito ay nagpapakita ng kahalagahan ng mga kuwentong minero bilang isang mahalagang kagamitan sa pagtuturo ng Filipino sa elementarya. Ito ay nagbibigay ng mga oportunidad para sa mga mag-aaral na hindi lamang mapalalim ang kanilang kaalaman sa wika at kultura, kundi pati na rin ang maipahayag ang kanilang mga sariling karanasan at pananaw sa buhay.

REKOMENDASYON

Nabuo ang mga sumusunod na rekomendasyon batay sa nagging resulta ng pag-aaral ng mananaliksik. Ito ay ang mga sumusunod:

1. Maaaring maisama ang mga kuwento ng minero sa Barangay Mat-i sa Lungsod ng Surigao sa kurikulum ng asignaturang Filipino sa elementarya. Ang pagkakaroon ng mga kuwento na may kaugnayan sa tunay na karanasan at kultura ng mga lokal na komunidad ay maaaring magbigay ng mas malalim at makabuluhan na karanasan sa pag-aaral ng wika at panitikan.
2. Maaaring isama ang mga kuwentong minero bilang bahagi ng mga aktibidad sa pagtuturo tulad ng pagbabasa, pag-uusap, pagsulat ng repleksyon, at paglikha ng sariling mga kuwento. Ito ay magbibigay ng pagkakataon sa mga mag-aaral na maipahayag ang kanilang mga opinyon at damdamin, pati na rin ang makapagpamalas ng kanilang kasanayan sa wika.

3. Ang pagpapalakas ng paggamit ng mga kuwento ng minero ay hindi lamang magbibigay ng edukasyonal na bentahe, kundi magbibigay rin ng suporta sa lokal na kultura at tradisyon ng mga komunidad. Maaaring ito ay gawin sa pamamagitan ng pagpapalaganap ng kaalaman at pagpapahalaga sa mga kuwento at pananaw ng mga minero sa loob at labas ng paaralan.

4. Mahalaga rin na bigyan ng mga guro ang tamang pagsasanay at suporta upang maging epektibo ang paggamit ng mga kuwento ng minero sa kanilang pagtuturo. Maaaring isama ang mga gurong ito sa mga seminar at workshop upang mapalawak ang kanilang kaalaman at kakayahan sa paggamit ng kuwento bilang isang pedagogikal na tool.

PASASALAMAT

Lubos ang pasasalamat ng mananaliksik sa lahat ng nagbigay ng suporta at tulong upang maisakatuparan ang pag-aaral na ito. Lahat ng biyaya at gabay mula sa Poong Maykapal ay labis na pinasasalamatan. Pasasalamat din sa mga kapatid na sina Merrie-Ann S. Pacquiao at Jenny Rose P. Biol, pati na rin sa asawa niyang si Robert A. Bongabong, sa kanilang walang sawang suporta at pagmamahal na nagsilbing inspirasyon.

Salamat kay Dr. Gemma R. Escultor sa pagiging tagapayo at editor, sa kanyang mga patnubay at mahalagang kontribusyon sa pag-aaral. Gayundin, sa Dr. Marilou B. Dedumo at kay G. Joseph Melbert R. Rebot sa kanilang pahintulot na makapag-aral sa Surigao City. Pinasasalamatan din ang mga miyembro ng panel ng pagsisiyasat, sina Dr. Gregorio Z. Gamboa Jr., Dr. Merlyn L. Estoque, Dr. Rosario B. Dizon, at Gng. Pilmore M. Causing, sa kanilang mga mahahalagang input.

Pasasalamat din sa Punong Barangay ng Mat-i, Surigao City, at sa mga impormante na nagbigay ng mahalagang impormasyon sa pananaliksik na ito. Sa mga kaibigan at katrabaho, maraming salamat mula sa kaibuturan ng puso ng mananaliksik.

TALASANGGUNIAN

- [1] Aguinaldo Jr, C., & Domingo, A. (2021). Design, development and implementation of contextualized learning materials in grade 7 mathematics. *Academia Letters*, 1.
- [2] Amirul, F. B. (2021). Teaching Filipino Using Spiral Progression Scheme and the Implication to Student's Performance in MSU-Sulu Laboratory High School. *International Journal of Research in Engineering, Science and Management*, 4(8), 234-238.
- [3] Base, A., De Guzman, A., Killa, M., Lumbiag, R., Lunag, J., Pascaden, P., Sebulen, M. (2023). Salik sa Pagtuturo ng Filipino sa Elementarya: Isang Pagsusuri sa Lungsod ng Baguio. *Cognizanca Journal of Multidisciplinary Studies* 3(1), 9-18.
- [4] Bello, J., Concon, L., Polache, M. C. C., Ayaton, M. J., Manlicayan, R., Campomanes, J., & Saro, J. (2023). Contextualized and Localized Science Teaching and Learning Materials and Its Characteristics to Improve Students' Learning Performance. *Psychology and Education: A Multidisciplinary Journal*, 7(1), 77-84.
- [5] Cardona Orozco, W. (2023). Contextualization of Class Material to Promote Meaningful Learning.
- [6] Dahal, H., & Bhatta, B. (2021). Folktales: A Moral Message from the Past to the Future Generation.
- [7] *Nepal Journal of Multidisciplinary Research*, 4(1), 31-43.
- [8] Flores, G. T. (2021). The Use of Contextualized Instructional Materials (CIMS) in Teaching Social Studies among Primary Grade Learners. *International Journal of Science and Research*. DOI, 10.
- [9] Godwin-Jones, R. (2018). Contextualized vocabulary learning. *Language Learning & Technology*, 22(3), 1–19. <https://doi.org/10125/44651>
- [10] Ikmomovna, T. M. (2022). USE OF FOLKTALES IN ENGLISH LESSONS. *POLISH SCIENCE JOURNAL*, 88.
- [11] Mantra, I. B. N., & Maba, W. (2018). Enhancing the EFL learners' speaking skill through folktales-based instruction. In *SHS Web of Conferences* (Vol. 42, p. 00017). EDP Sciences.
- [12] Nyoman, M. I. B., & Gana, K. D. G. A. (2018). FOLKTALES AS MEANINGFUL CULTURAL AND LINGUISTIC RESOURCES TO IMPROVE STUDENTS' READING SKILLS. *Lingua Scientia*, 25(2), 83-88.
- [13] Official Gazette (2013). Implementing Rules and Regulations of the Enhanced Basic Education Act of 2013. <https://www.officialgazette.gov.ph/2013/09/04/irr-republic-act-no-10533/>

- [14] Panlalui, J. D. D., & Tayag, J. B. The Use of Contextualized Instructional Materials in Teaching Philippine Literature.
- [15] Reyes, J., Insorio, A. O., Ingreso, M. L. V., Hilario, F. F., & Gutierrez, C. R. (2019). Conception and application of contextualization in mathematics education. *International Journal of Educational Studies in Mathematics*, 6(1), 1-18.
- [16] Rivera, G. M., & Sanchez, J. M. P. (2020). Use of contextualized instructional materials: The case of teaching gas laws in a public uptown high school. *Orbital: The Electronic Journal of Chemistry*, 276-281.
- [17] Sayeef, A. H. M. E. D. (2019). Teaching English language using popular folk tales in Bangladesh. *International Journal of Literature, Linguistics and Language Teaching*, 1(1), 1-8.
- [18] Upa, R., & Mangalik, H. (2018). Utilizing Sulawesi folktales into the teaching of reading comprehension. *Jurnal Studi Guru dan Pembelajaran*, 1(1), 37-41